

P.Z.E. br. 61/10

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

U Zagrebu, 23. rujna 2021. godine

PREDSJEDNIKU
HRVATSKOG SABORA

Predmet: amandmani na Konačni prijedlog zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, drugo čitanje, P.Z.E br. 61

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, P.Z.E. br. 61 podnosimo sljedeće

A M A N D M A N E

Amandman I.

U članku 1. stavku 1., točki 2. iza riječi „književnoga,“ dodaje se riječ „novinarskog,“.

Obrazloženje

S obzirom na to da se u Konačnom prijedlogu zakona o autorskom pravu i srodnim pravima implementiraju odredbe Direktive (EU) 2019/790, predlaže se da se u uvodnu odredbu o predmetu zakona izrijekom odredi da je autorsko pravo, između ostalih, i pravo autora na njihovim djelima iz novinarskog područja.

Amandman II.

U članku 14. stavku 1. iza riječi „književnog,“ dodaje se riječ „novinarskog,“.

Obrazloženje

Jednako kao i kod predložene izmjene u članku 1., predlaže da se i u odredbu kojom se definira autorsko djelo izrijekom unese da je autorsko djelo, između ostalih, originalna intelektualna tvorevina iz novinarskog područja.

Amandman III.

U članku 16. stavku 1., iza riječi „antologija,“ dodaju se riječi „informativna publikacija,“.

Obrazloženje

U članku 158. Konačnog prijedloga zakona o autorskom pravu i srodnim pravima informativna publikacija definira se kao “zbirka koja se uglavnom sastoji od pisanih autorskih djela novinarske prirode, koja može sadržavati i ostale vrste djela ili predmete srodnih prava, uključujući fotografije i video sadržaj“ stoga se predlaže da se, radi izbjegavanja bilo kakvih nejasnoća, informativna publikacija i izrijekom uvrsti u članak 9. Konačnog prijedloga zakona o autorskom pravu i srodnim pravima.

Amandman IV.

U članku 18. stavku 4. i 5. brišu se riječi „ako je to u skladu s uobičajenom praksom u medijskom izvješćivanju.“

Obrazloženje

Novinar je autor, a autor, sukladno članku 21., ima pravo biti priznat i označen kao autor djela te je osoba koja javno koristi autorsko djelo dužna je pri svakom korištenju naznačiti autora, osim ako autor u pisanom obliku izjavi da ne želi biti naveden ili ako način pojedinoga javnog korištenja autorskog djela onemogućava navođenje autora.

Slijedom navedenoga, ime i prezime novinara koji je potpisan mora biti jasno i vidljivo označeno u svim slučajevima jer bi svako suprotno postupanje predstavljalo povredu prava na priznanje autorstva.

Predložena sintagma „ako je to u skladu s uobičajenom praksom u medijskom izvješćivanju“ nepotrebna je budući da sam članak 21. predviđa iznimke od prava na priznanje autorstva. Ujedno, navedena sintagma na način kako je predviđena u trenutnom Prijedlogu je potpuno neodređena, ostavlja pravne praznine i prostor za neosnovano zaobilaženje prava na priznanje autorstva.

Amandman V.

U članku 66. stavku 1., iza riječi “način korištenja” dodaju se riječi “trajanje korištenja, teritorij korištenja,”

Obrazloženje

Predlaže se da se među obvezne sastojke autorskopравnih ugovora uvrste i odredbe o trajanju korištenja i o teritoriju korištenja kako bi se u što većoj mjeri izbjegle bilo kakve nejasnoće i sporovi o tim pitanjima među ugovornim stranama.

Amandman VI.

U članku 75. stavku 1., iza riječi “publikacijama” dodaje se riječ “iznimno”, a iza riječi “obliku” dodaju se riječi “pod uvjetom da nedostatak pisanog oblika ne ide na štetu autora.”

Obrazloženje

Mali nakladnički ugovori čine iznimku od pravila o obvezatnom pisanom obliku ugovora što dovodi do stavljanja autora u još slabiji položaj u odnosu na nakladnika koji je u pravilu jača strana u ugovornom odnosu stoga je zakonskim odredbama potrebno ojačati poziciju autora. Dodatno, ako mali nakladnički ugovori čine iznimku od pravila o obvezatnom pisanom obliku ugovora, otvara se mogućnost da se pod mali nakladnički ugovor podvedu i ugovori koji to u svojoj biti nisu s ciljem zaobilaženja obveze pisanog oblika ugovora.

Amandman VII.

Članak 100. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ako ugovorom o radu ili drugim aktom kojim se uređuje radni odnos ili drugim ugovorom sklopljenim između autora i poslodavca nije drukčije određeno, smatra se da je poslodavac stekao isključiva autorska imovinska prava iskorištavanja autorskog djela stvorenog u radnom odnosu, u sadržaju i opsegu koji je potreban za obavljanje njegove redovite djelatnosti, vremenski ograničeno dok traje radni odnos za vrijeme čijeg trajanja je djelo nastalo. Po prestanku radnog odnosa, sva autorska prava na autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu pripadaju autoru s tim da dotadašnji poslodavac ima pravo prvenstva u pogledu sklapanja autorskopravnog ugovora. Na poslodavčevo pravo prvenstva na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o nakladničkom pravu prvenstva iz članka 74. ovog Zakona.“

U članku 100. stavku 3. brišu se riječi „prerađuje i prevodi te takvo koristi.“

Članak 100. stavak 4. mijenja se i glasi:

„U slučaju da autoru radni odnos prestane prije dovršetka djela, kao i u slučaju kad se opravdano može smatrati da autor neće moći sam dovršiti djelo uredno i pravovremeno u skladu s potrebama poslodavca, poslodavac mora ishoditi odobrenje autora da dovrši njegovo nedovršeno djelo, ako nije drukčije ugovoreno s autorom djela.“

Obrazloženje

Autorsko pravo pripada osobi koja je autorsko djelo stvorila stoga se ne može propisati da je poslodavac stekao isključiva autorska imovinska prava iskorištavanja autorskog djela stvorenog u radnom odnosu, i to bez ograničenja i neovisno o trajanju radnog odnosa.

Štoviše takvo zakonsko uređenje je neprihvatljivo i iz razloga što radnike autore stavlja u znatno gori položaj nego do sada s obzirom da poslodavci ovu ugovornu odredbu mogu koristiti na štetu radnika autora na način da radniku autoru jednom kad stvori autorsko djelo otkažu ugovor o radu budući da poslodavac ima autorsko djelo koje mogu slobodno i isključivo iskorištavati te mu radnik više nije potreban.

Slijedom navedenoga, radi jače zaštite radnika autora, predlaže se da, ako nije drukčije određeno, poslodavac stječe isključiva autorska imovinska prava iskorištavanja autorskog

djela stvorenog u radnom odnosu vremenski ograničen o dok traje radni odnos za vrijeme čijeg trajanja je djelo nastalo.

Po prestanku radnog odnosa, sva autorska prava na autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu pripadaju autoru s tim da dotadašnji poslodavac ima pravo prvenstva u pogledu sklapanja autorskopravnog ugovora. Na poslodavčevo pravo prvenstva na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o nakladničkom pravu prvenstva iz članka 74. ovog Zakona (pred drugim ponuditeljima koji ponude iste uvjete, rok za poslodavčevu ponudu 30 dana od dana primitka autorovog pisanog poziva; pravo prvenstva traje dvije godine od prestanka radnog odnosa).

Naime, kada bi se na navedeni način reguliralo pitanje iskorištavanja autorskog djela koje je stvoreno u radnom odnosu, položaj radnika i poslodavca kao ugovornih strana bio bi izjednačen bar kad je u pitanju iskorištavanje određenog autorskog djela nakon prestanka radnog odnosa.

Pravo na preradu i dovršavanje autorskog djela bez odobrenja autora, kad je posrijedi autorsko djelo u novinarskom poslu, u svojoj je biti suprotstavljeno svrsi novinarskog posla – da javnost informira objektivno, točno i pravovremeno. Dopusti li se mogućnost „prerade“ informacija, prijeti opasnost da one više neće do građana doći u objektivnoj, točnoj i pravovremenoj formi, što je put u „fake news“ pa i cenzuru. Takva odredba izravno ugrožava pravo javnosti da zna, slobodu govora i demokraciju jer zadire u način informiranja javnosti.

Amandman VIII.

Članak 101. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ako je korištenje autorskog djela stvorenog u radnom odnosu imalo bitan doprinos na povećanje dohotka, odnosno dobiti ili na unaprjeđenje obavljanja djelatnosti poslodavca, autor ima pravo na posebnu primjerenu naknadu, koja se određuje ugovorom o radu, pravilnikom o radu, kolektivnim ugovorom ili drugim aktom kojim se uređuje radni odnos ili drugim ugovorom sklopljenim između autora i poslodavca, a razmjerno doprinosu kojeg je njegovo autorsko djelo imalo na povećanje dohotka, odnosno dobiti ili na unaprjeđenje obavljanja djelatnosti poslodavca.“

Obrazloženje

Zakonski izrazi „bitan doprinos“ i „primjerena naknada razmjerna doprinosu“ nisu dovoljno određeni ni određivi u samom zakonu stoga se predlaže da se, umjesto kao mogućnost, zakonom propiše kao obveza da se pravo na posebnu primjerenu naknadu regulira bilo ugovorom o radu, pravilnikom o radu, kolektivnim ugovorom ili drugim aktom kojim se uređuje radni odnos ili drugim ugovorom sklopljenim između autora i poslodavca.

Na taj način ojačat će se i zaštititi pravni položaj radnika, koji je u odnosu na poslodavca, uglavnom slabija strana stoga bi ostavljanje rješavanja tog pitanja samo kao mogućnosti ozbiljno ugrozilo smisao i svrhu ove odredbe.

Ujedno, propisivanjem obveze da se to pitanje regulira na navedeni način u većoj se mjeri izbjegava nastanak eventualnih sporova koji bi mogli nastati između radnika i poslodavca kada bi reguliranje tog pitanja bilo ostavljeno samo kao mogućnost.

Amandman IX.

U članku 149. stavku 1. riječi „*ako ugovorom nije drukčije određeno*“ mijenjaju se riječima „*ako umjetnik izvođač ne odluči naknadu ostvarivati kolektivno*“.

Objasnenje

Ovim amandmanom traži se brisanje navedenih riječi kako bi se ostvarilo načelo sadržano u čl. 18 Direktive EZ 790/2019, a to načelo se mora primjenjivati u svim odnosima između izvođača i proizvođača fonograma prilikom zaključivanja ugovora. Radi se o načelu primjerene i razmjerne naknade koju izvođači imaju pravo primiti kod svakog korištenja njihovih izvedbi i koje je ključno načelo članka 18 Direktive. Navedene riječi to načelo brišu jer se eksplicite naglašava mogućnost da naknade uopće ne mora biti. U svim raspravama, kako plenarnoj prilikom prvog čitanja zakona, tako i raspravi na tematskoj sjednici Odbora za informiranje, informatizaciju i medije naglašavano je i usuglašeno da navedeno načelo mora biti ispoštovano.

Dodatno, novom formulacijom ostavlja se umjetniku izvođaču izbor hoće li naknadu ostvarivati u kolektivnom sustavu ili temeljem individualnog ugovora, što je cijelo vrijeme poticano od strane diskografa, a to je mogućnost izbora.

Amandman X.

Članak 167. mijenja se i glasi:

„Profesionalni novinari i fotoreporteri čija su autorska djela uvrštena u informativne publikacije imaju pravo na primjerenu naknadu udio u primjerenoj naknadi kad tu informativnu publikaciju i bilo koji njezin dio na internetu koristi pružatelj koju ostvare nakladnici tih informativnih publikacija kad njihove informativne publikacije kad njihove informativne publikacije na internetu koriste pružatelji usluga informacijskog društva, iz članka 166. ovoga Zakona. Ovo pravo ostvaruje se obvezno kolektivno.“

Objasnenje

Onemogućava se novinare i fotoreportere da samostalno ostvaruju svoju naknadu te ih se prisiljava da to svoje pravo ostvaruju isključivo preko nakladnika. Ovakvim zakonskim rješenjem, novinari i fotoreporteri će u potpunosti ostati bez ikakve naknade ukoliko nakladnici iz bilo kojeg razloga ne ostvare to svoje pravo. Pri tome, razlozi za tako nešto mogu biti različiti, a da novinari i fotoreporteri na njih ne mogu uopće utjecati. Iz navedenih

razloga predlaže se izmjena kako bi se novinarima i fotoreporterima omogućilo samostalno ostvarivanje ovog prava.

Amandman XI.

U članku 218. stavku 1. briše se točka 1.d), a točka 1.e) postaje točka 1.d).

U stavku 3. istog članka dodaju se nove točke 1.l) i 1.m) koje glase:

“1.l) pravo priopćavanja javnosti, uključujući činjenjem dostupnim javnosti, pri davanju pristupa javnosti izvedaba koje su učitali korisnici na platformama za dijeljenje sadržaja putem interneta

1.m) pravo iskorištavanja iz članka 149. stavka 5. ovoga Zakona.”

Obrazloženje

Radi se o tehničkom usklađivanju. Naime, već prethodno navedene i utvrđene obveze o ostvarivanju određenih prava u kolektivnom sustavu nisu ujedno istovremeno unesene u sam članak koji sadržava sam katalog prava koja se kolektivno ostvaruju, pri čemu je obveza u pogledu platformi za dijeljenje sadržaja iz fakultativnog kolektivnog prenesena u obvezno kolektivno radi usklađivanja s člankom 17. Direktive, te usklađivanjem s drugim istovrsnim rješenjima u zemljama koje su Direktivu već implementirale (Njemačka).

Nadalje, na izrijekom utvrđenu obvezu kolektivnog ostvarivanja prava činjenja dostupnim javnosti za sve snimljene izvedbe koje nisu odgovarajuće regulirane ugovorima iz članka 149. stavka 4, potrebno je u odredbama o obveznom kolektivnom ostvarivanju prava takvo pravo i odgovarajuće predvidjeti.

Amandman XII.

U članku 305. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

“(4) Odredbe članka 149. ovog Zakona primjenjuju se na sve fonograme i na njima fiskirane izvedbe koji su prvi put fiksirani i/ili objavljeni u Republici Hrvatskoj ili državi prednici sukladno odredbama članka 3., 4. i 11. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog Parlamenta i Vijeća (Rim I) te članka 24. i 25. Zakona o međunarodnom privatnom pravu.“

Obrazloženje

Ovom odredbom, a s obzirom da je člankom 149 stavkom 4. navedeno da se prava izvođača u kolektivnom sustavu ostvaruju u odnosu prema proizvođaču fonograma koji je ostvario prihod od komercijalizacije konkretne umjetničke izvedbe putem interneta, potrebno je definirati u odnosu na koje fonograme, odnosno koje proizvođače fonograma, te na koje izvedbe se

primjenjuje navedeno. S obzirom da navedeno može imati međunarodni karakter, ključno je definirati primjenu hrvatskog prava, tj. ovoga zakona na ugovorne odnose odnosno predmete zaštite koji su nastali i izvršavani na teritoriju Republike Hrvatske ili države prednice.

Amandman XIII.

Članak 306. stavak 5. mijenja se i glasi:

“(5) Ugovori o iskorištavanju glazbenih izvedaba umjetnika izvođača koji su između umjetnika izvođača i proizvođača fonograma sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona moraju se uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, u protivnom će se smatrati da proizvođač fonograma nije stekao prava iskorištavanja glazbenih umjetničkih izvedaba na internetu te da se prava umjetnika izvođača u vezi iskorištavanja glazbenih umjetničkih izvedaba na internetu ostvaruju kolektivno.”

Obrazloženje

Činjenica je da se fonogrami kontinuirano koriste. Činjenica je da Internet prava postoje u hrvatskom zakonodavstvu već 18 godina (od Zakona iz 2003), te da su sva takva korištenja morala biti već regulirana sukladno zakonu. Na ovaj način daje se dodatni 3-godišnji grace period za korištenje izvedbi bez valjane pravne osnove a da se pitanje naknade u tom razdoblju uopće ne rješava.

Predsjednik Kluba zastupnika SDP-a

Peda Grbin

u.z. Glasovac